

Crnogorski probni izbori

Author: [IWPR Balkans](#)

Vesti o nasilju i represiji u Srbiji mogle bi ozbiljno ugroziti podršku Slobodanu Milosevicu u susjednoj Crnoj Gori.

Izbori zakazani za sledeći mesec u Crnoj Gori mogli bi se pokazati kao značajan lakmus test za političko raspoloženje nacije.

Lokalni izbori, zakazani za 11. jun, održavaju se samo u dva grada: na primorju, u Herceg Novom i u glavnom gradu, Podgorici. Ovi izbori su svojevrsan test koji bi mogao da odgovori na pitanje kako stoje glavne političke snage u Crnoj Gori - one "protiv" i one "za" Slobodana Milosevica.

Crna Gora se poslednjih meseci distancira od federalne zajednice Jugoslavije, a Milosevic pokazuje znake da će konačno odvajanje pokušati da zaustavi silom.

Zbog toga su i spekulacije oko ovih izbora posebno intenzivne.

Do vanrednih izbora u ovim gradovima doslo je zbog odluke liberala da napuste savez sa koalicijom predsednika Crne Gore, Mila Djukanovica. Naime, koalicija je samo zajedno sa liberalima obezbeđivala većinu u ovim opštinama. Na parlamentarnim izborima 1998. godine nije uspela da dobije dovoljno glasova u odnosu na glavnog oponenta, Socijalističku narodnu partiju (SNP), promilosevicevu partiju koju predvodi savezni premijer Momir Bulatovic.

Lokalni izbori u glavnom gradu i Herceg Novom održavaju se u nezgodnom trenutku po predsednika Mila Djukanovica. On se suočava sa velikim ekonomskim problemima, sa vojnim i političkim pritiscima Vojske Jugoslavije i Slobodana Milosevica, ali i sa problemom korupcije, za koju Djukanovica i njegove političke saveznike optužuje opozicija.

Djukanoviceva koalicija, u dve godine koliko je na vlasti, nije uspela da ispuni mnoga od svojih obećanja, naročito ona vezana za ekonomske reforme u društvu. Ipak je uspešno odolevala pritiscima iz Beograda i uspevala da sačuva mir i stabilnost u republici, mada je nekoliko puta bila na ivici rata.

Analiticari ističu da bi rezultati izbora u Podgorici i Herceg Novom mogli opredeliti buduću strategiju, kako crnogorske vladajuće koalicije, tako i njenih oponentata, pre svega SNP-a.

Na junske izbore socijalisti Momira Bulatovica izlaze zajedno sa partijama takozvanog "patriotskog jugoslovenskog bloka". Na insistiranje rezima iz Beograda u taj široki savez, pored minornih partija iz Crne Gore, SNP je morala da uključi i Srpsku radikalnu stranku Vojislava Seselja i JUL Mirjane Markovic.

To je izazvalo i podele u samoj SNP-u, čiji su se potpredsednici Zoran Zizic i Predrag Bulatovic suprotstavili savezu sa radikalima i JUL-om, partijama koje u Crnoj Gori imaju veoma mali broj pristalica. Na izborima iz 1998. godine Jugoslovenska levica je osvojila jedva 300 glasova u citavoj republici.

Ako SNP sa drugim strankama iz takozvanog jugoslovenskog bloka, popravi svoj rejting u odnosu na izbore iz 1998. godine, ovaj će blok insistirati na raspisivanju prevremenih parlamentarnih izbora na republickom nivou, ističu lideri ovog saveza. Miloseviceva struja u Crnoj Gori nada se da bi na tim izborima mogla odneti

prevagu.

Za raspisivanje vanrednih parlamentarnih izbora zalazu se i crnogorski liberali. Oni se nadaju da bi tada mogli dobiti više parlamentarnih mesta od pet, koliko sada imaju. Zanimljivo je da su liberali ostri kritičari Djukanovica, ali sa sasvim suprotnih pozicija od Bulatovica. Po njima, Djukanovic ne ide dovoljno brzo u pravcu nezavisnosti.

Svesna rizika koju nose lokalni izbori, vladajuca koalicija vec je krenula u zestoku predizbornu kampanju. Sada optuzuje SNP zbog saveza sa partijama koje negiraju crnogorsku drzavnost i naciju.

Dragan Djurovic, sef poslanickog kluba Djukanoviceve Demokratske partije socijalista (DPS) tvrdi: "Radikali i JUL, preko SNP, zele da se vrate na politicku scenu nase republike i da tako realizuju projekt Velike Srbije, a Crnu Goru izbrisu i poniste".

Ovakve optuzbe primorale su predstavnike SNP-a da se distanciraju od onih sa kojima su sklopili koaliciju - narocito od Vojislava Seselja. "Sporazumeli smo se da, dok su u koaliciji sa SNP-om, radikali ne mogu propagirati velikosrpski projekat", kaze Zoran Zizic, potpredsednik SNP-a.

Predstavnici SNP-a, s druge strane, pokusavaju da dobiju poene na prici o Djukanovicevom savezu sa NATO paktom, separatistickim namerama crnogorskog predsednika kao i na insistiranju na korupciji i skandalima u privatizaciji.

"Koalicija Mila Djukanovica je tezak politicki bolesnik, koji se odrzava zahvaljujui americkim aparatima i lekovima", kaze se u nedavnom saopštenju SNP-a.

SNP je takodje optuzila crnogorsku policiju da regrutuje strane placenike da bi branili Djukanovicev rezim. Momir Bulatovic je prokomentarisao: "Kada sam bio predsednik Crne Gore bilo je ukupno 950 policajaca. Danas, prema nasim saznanjima, u Crnoj Gori ima oko 22.000 policajaca, i to su jednim delom placenici koji su dosli izvan Crne Gore."

No, i pored pazljivo osmisljene izborne kampanje, Socijalistickoj narodnoj partiji mnogo toga ne ide na ruku. Njen najveći problem nije u Crnoj Gori, vec u Srbiji. Talas nasilja koji je zahvatio ovu republiku, gotovo svakodnevna ubistva, represija koju rezim sprovodi nad svojim neistomisljenicima, opoziciji, mladim ljudima iz "Otpora", cak i one u Crnoj Gori koji se zalazu za opstanak u SRJ, cini sve obazrivijim prema Milosevicevom rezimu.

Prema poslednjim ispitivanjima javnog mnjenja, Djukanoviceva koalicija ubedljivo vodi u odnosu na Bulatovicevu SNP i partije koje su u izbornom savezu sa ovom strankom. Sondaze, koje su uradjene krajem aprila, pokazuju da koaliciju predsednika Djukanovica podrzava gotovo 40 odsto gradjana Crne Gore, a SNP jedva nesto vise od 20 odsto gradjana, dok je broj pristalica JUL-a i Srpske radikalne stranke gotovo zanemarljiv.

Isto ispitivanje javnog mnjenja pokazuje da gotovo sedamdeset odsto gradjana Crne Gore podrzava raspisivanje referendumu za osamostaljenje republike. Podrska crnogorskoj samostalnosti u poslednjih nekoliko meseci znatno je porasla. Ne samo zbog ekonomskog propadanja Srbije vec i zbog straha da bi se nasilje koje je zahvatilo ovu republiku moglo preliti i u Crnu Goru.

Medjunarodna zajednica, medjutim, ne podrzava osamostaljenje Crne Gore. Poslednji referendum koji je 1992.godine odrzan u Bosni, na kome su glasovi za samostalnost odneli ubedljivu pobeđu, doveo je do rata u ovoj republici.

Milka Tadic je urednik casopisa "Monitor" i redovni dopisnik IWPR.

Focus: Balkans: Regional Reporting & Sustainable Training

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/crnogorski-probni-izbori>